

L'INSTITUT DE BATXILLERAT DE TORTOSA, AVUI

Un Centre Oficial d'Ensenyament Mitjà, aparentment, no es deu diferenciar d'un altre Centre Oficial d'Ensenyament Mitjà, talmunt com la castanya s'assembla a la castanya i les figues-flor a les figues-flor. Vull creure però, que el nostre Institut de Batxillerat tingui un cert estil, uns peculiars andamis en el seu caminar, que el fan distingible. I des d'aquesta perspectiva, voldria fer palès allò que li és propi, si és que hi ha alguna cosa que li sigui pròpia. La història ja està escrita i a ella us remeto en el cas que així us vingui de gust. Preferiria, en canvi, un tall sincrònic per dir-vos com és, avui —com em sembla que és, avui— l'Institut de Batxillerat de Tortosa. Perquè si alguna institució és peça clau en l'òrbita de la nostra ciutadania és aquest Centre docent.

Aquest avui, evidentment, comença a explicar-se en sobrevinir allò que es ve anomenant "la Democràcia" —transició inclosa—, però que ja s'anunciava, subterràniament, és clar, en els aproximadament deu anys darrers d'aquella dictadura que mai no s'acabava.

Morta la cuca, mort el verí. I, per això, quan el temps va madurar, com un esclat destijat, es va poder dibuixar l'acolorida, ara, realitat present.

Bàsicament, tres vïmetes per fer el cistell: la seva **democratització**, la necessària i molt volguda **catalanització**, la raonada i raonable **implicació en l'entorn ciutadà**.

La via de la democratització havia de ser no solament la que l'època exigia de les institucions, sinó també l'aspiració més profunda de bona part del claustre. Democratització de la Institució en general, bé; però, a l'ensem, democratització, en la mesura del possible, de totes les activitats docents i de relació, creant els organismes adequats, si no els hi havia, per exemple, posant dempeus un Consell General format per 40 representants dels diversos estaments, previ al Consell de Direcció i al Consell Escolar actuals; o enfortint aquells que l'administració, aplicant la seva velocitat als terminis, anava ordenant. L'esperit democràtic va més lluny que les ordenances, però: d'ell se'n segueix una insubornable anàlisi crítica individual i col·lectiva dels clausstrals davant de tots aquells assumptes que els hi són propis, un seguiment de l'acció democràtica dels diversos òrgans interns i una relació efectiva i democràtica entre l'equip directiu (sempre s'ha tingut molta cura en remarcar que és un equip tant com una direcció), el claustre de professors, els administratius i subalterns, els alumnes, (en definitiva per a qui es fa la festa), i els pares dels alumnes. Aquest esperit no és una obligació —vull subratllar-ho— a complir sinó tot un tarannà. Per això pigmenta l'acció global del Centre.

La **Catalanització** es produïria com un resultat lògic del procés històric: els ferments ja hi eren en els anys de la resistència (classes voluntàries de llengua catalana, seminari de cultura catalana) al marge d'allò que l'oficialitat demanava. Però, en ser el moment propici, el sentiment majoritari del claustre es va manifestar per l'adopció del català com a llengua pròpia, a tots els nivells: docents, administratius, culturals, etc. I així la relació entre professors i alumnes, entre clausstrals i pares d'alumnes —salvant els casos en què el sentit comú demanava una excepció—, es manifestava dintre del marc de la nostra cultura. Ara, conferències, teatre, la revista del Centre, "Som-hi", tant com l'expressió dels comunicats oficials, etc. es realitzen d'una forma natural en el llenguatge propi d'unes gents que normalment es comuniquen en català. I d'aquesta manera, dintre d'un context volgut, s'han realitzat els cursos de reciclatge per a alumnes i per a professors, amb el mateix esperit amb què l'Institut ha aconseguit en el seu si els cursos de Reciclatge del Català per a Llicenciats i Professors d'E.G.B.

Els Centres oficials no sempre tenen una vida de relació amb les comunitats on estan instal·lats. Durant molts anys, l'Institut havia dut en certa manera una vida paral·lela a la de la nostra ciutat. La tercera línia mestra dels nostres objectius bàsics —els del Centre— havia de ser, per força, trencar una perceptible capa de glaç que, en ocasions, aïllava l'Institut del seu entorn. Calia connectar amb la ciutat per qualsevol via, i probablement la millor manera ha estat, de forma reversible, fer dels problemes de la ciutat problemes propis, d'una banda; d'altra, projectant sobre la ciutat les activitats, participant en accions que van més enllà del territori físic de l'Institut i acceptant aquelles que des de

la ciutat arriben a trobar un marc adient en el nostre Centre. No debades s'han dut a terme, en el Teatre de l'Institut, més de vint representacions teatrals de teatre professional; no debades, la col·laboració amb les entitats cíviques i l'Ajuntament és un fet de cada dia. Xerrades de diversos temes, col·loquis de distinta significació (sobre la Constitució, en relació a les eleccions autonòmiques i locals, etc. amb la presència de tots els partits polítics sense excepció i de les centrals sindicals), tant com actes de caràcter cultural, literari, artístic (presentació de llibres: els de Josep Guàrdia, els de Gerard Vergés, el de Josep Bayarri, el de J. Moreso sobre mossèn Manyà, etc.; recitals de poesia —Núria Candela, etc.—; concerts musicals, des de cures de caràcter pedagògic fins a mostres on la poesia i la música són una mateixa cosa —les cançons sefardites de la Rosa Zaragoza i el seu grup—; projeccions cinematogràfiques —en els darrers sis anys s'han projectat aproximadament unes setanta pel·lícules...), Ara per ara —i així fóra gairebé imparable fa uns anys i qui sap si mal vist—, les relacions amb els altres centres ha esdevingut alguna cosa més que un encontre circumstancial i protocolari per les festes de Sant Tomàs i així amb F.P.; centres privats es duu a terme un lligam en els nivells culturals i docents, que va més enllà de la mera cortesia.

La pràctica d'aquestes idees motores es realitza a través de l'estudi, l'anàlisi crítica, la complementació de la multiplicitat de parers, el convenciment mitjançant el raonament, el respecte a l'altre —potser més encara si l'altre no comparteix les idees—, la tolerància, la civilitat, el concepte de ciutadania... Són realment els nostres alumnes els objectius finals de tanta preocupació. Democràcia, catalanització, ciutadania no són simples abstraccions sinó paràmetres que cal assolir en la praxi quotidiana.

Evidentment que el punt de partença el constitueix la sòlida preparació acadèmica. Per a això existeix un claustre amb la competència idònia i unes aules —uns llocs físics— i uns instruments que l'Institut voldria sempre adequats i suficients. Evidentment que no sempre és així, atès que tot centre oficial ve subjecte a les precarietats dels pressupostos de l'Estat. Però no hi manquen els bàsics: laboratoris, aules d'audiovisuals, etc. Sempre en el ben entès que les aules del Centre no tenen parets i la vida escolar es projecta més enllà dels seus murs, amb la vida de relació acadèmica i de l'altra: així les excursions, les projeccions, les representacions teatrals, les visites culturals, els premis literaris, l'edició de la revista de l'Institut, "Som-hi", i el full setfíric dels estudiants, "Anem-hi"... Els Ensenyaments Tècnico-Professionals ofereixen la gamma de variats interessos que van des de l'Alimentació, Disseny, Teatre, Informàtica, ja practicats, al COF, 2n idioma, Arqueologia i Tècniques de Laboratori, incorporats darrerament.

L'Institut educa en la informació i en la formació, amb l'exercici dels coneixements acadèmics i, a més a més, amb l'exercici de la tolerància i de la responsabilitat dels professors, però també dels alumnes. La tolerància implica l'absència de la intolerància, sigui de l'ordre que sigui, i condueix a preparar l'alumne per a que sigui capaç, per ell mateix, d'accedir a les més altes quotes de llibertat.

L'Institut de Batxillerat —ja ho hem dit— avui per avui és una peça clau del present i del futur de la vida ciutadana de Tortosa. Tot això podria semblar una pura xerrameca si la realitat no ho confirmés. I la gent —les famílies— ho sap. No debades ha passat, en quatre anys, de 860 alumnes a 1.260, un increment de 400 alumnes, un increment de quasi el 50 per cent... Ara sí que les xifres, per damunt de la seva fredor, contenen alguna cosa d'entrançable.

M. Pérez i Bonfill

MANUEL PÉREZ I BONFILL
63 anys.
Catedràtic de Literatura
i Director de l'Aula de Teatre de l'Institut de Batxillerat.
Escriptor i col·laborador literari a diverses publicacions.
Dinamitzador cultural a Tortosa,
des de fa més de trenta anys, a través d'entitats i col·lectius:
Club Universitari, "Macla", "Estri", Amics de l'Ebre...